

КБ ПРВО ПЕНЗИСКО ДРУШТВО АД СКОПЈЕ
НЕРЕВИДИРАНИ ФИНАНСИСКИ ИЗВЕШТАИ
за период 01.01.2018 – 31.12.2018

Образец бр.1

БИЛАНС НА СОСТОЈБА
за период од 01.01.2018 до 31.12.2018 година
Износите се во апсолутни износи во денари

Р.бр	Група на конта или конто	Позиција	Белешки	31.12.2017	31.12.2018
1	2	3	4	5	6
		СРЕДСТВА			
1		А. Побарувања за запишана, а неуплатена основна главнина		-	-
2		Б. Долгорочни средства (3+10+18+19+27+28)		342.697.839	439.929.815
3	00	Нематеријални средства (4+5+6+7+8+9)	12	1.469.131	2.273.484
4		1. Основачки издатоци		-	
5		2. Гудвил (Goodwill)		-	
6		3. Патенти , лиценци и концесии		-	
7		4. Заштитни знаци и слични права		1.469.131	2.273.484
8		5. Аванси за нематеријални средства		-	
9		6. Останати нематеријални средства		-	
10	01	Материјални средства (11+12+13+14+15+16+17)	13	23.125.193	34.609.366
11		1. Земјишта и шуми		-	
12		2. Градежни објекти		21.607.689	-
13		3. Постројки и опрема		-	-
14		4. Алат, погонски и канцелариски материјал, мебел и транспортни средства		1.517.504	1.782.419
15		5. Аванси за материјални средства		-	-
16		6. Материјални средства во подготовка		-	32.826.947
17		7. Останати материјални средства		-	-
18	02	Вложување во недвижности		-	-
19	03	Долгорочни финансиски средства (20+21+22+23+24+25+26)		318.103.515	403.046.965
20		1. Вложување во поврзани субјекти (во акции или удели)		-	-
21		2. Заеми на поврзани субјекти		-	-
22		3. Финансиски средства кои се чуваат до доспевање	15	299.471.255	372.179.172
23		4. Финансиски средства кои се расположливи за продажаба		-	-
24		5. Финансиски средства според објективна вредност преку добивка или загуба		-	-
25		7. Дадени кредити , депозити и кауции	16	18.632.260	30.867.793
26		8. Останати долгорочни вложувања		-	-
27	04	Долгорочни побарувања		-	-
28	05	Одложени даночни средства		-	-
29		В. Краткорочни средства (30+38+42+49+55+59+60+67+72+73)		148.720.227	130.555.359

**Белешки кон финансиските извештаи
за годината што завршува на 31 декември 2018 година**

30	10	Парични средства и парични еквиваленти (31+32+33+34+35+36+37)		8.235.816	14.946.203
31		1. Жиро сметки		538.589	8.939.455
32		2. Благајна		3.821	6.403
33		3. Девизни сметки		191.625	-
34		4. Девизни акредитиви		-	-
35		5. Девизна благајна		69	98
36		6. Депозити и хартии од вредност- парични еквиваленти	16	7.501.712	6.000.247
37		7. Останати парични средства		-	-
38	11	Побарувања од поврзани субјекти (39+40+41)		-	-
39		1. Побарувања од поврзани субјекти по основ на продажба на производи и услуги		-	-
40		2. Побарувања по камати од поврзани субјекти		-	-
41		3. Останати побарувања од поврзани субјекти		-	-
42	12	Побарувања од купувачите (43+44+45+46+47+48)	18	998.582	499.558
43		1. Побарување од купувачите			
44		2. Побарување за надоместок од уплатени придонеси	18	931.449	461.674
45		3. Побарување за надоместок за управување со средства		-	-
46		4. Побарување за надоместок за премин		-	-
47		5. Побарување од камати на депозити и хартии од вредност		17.237	-
48		6. Останати побарувања	18	49.896	37.884
49	13	Побарувања од државата и други институции (50+51+52+53+54)		-	-
50		1. Данок на додадена вредност		-	-
51		2. Побарување за повеќе платен персонален данок на доход		-	-
52		3. Побарувања за повеќе платени даноци и придонеси од плати		-	-
53		4. Побарување за повеќе платени даноци од добивка		-	-
54		5. Побарувања од државата и други институции врз основа на останати неспомнати давачки		-	-
55	14	Побарувања од вработените (56+57+58)	18	614	1.322
56		1. Побарувања од вработените за повеќе исплатени плати и надоместоци на плати и други примања		614	1.322
57		2. Побарувања од вработените за аконтации за службени побарувања	18	-	-
58		3. Останати побарувања од вработените		-	-
59	15	Останати побарувања		-	-
60	16	Краткорочни финансиски средства (61+62+63+64+65+66)		127.421.300	101.839.801
61		1. Вложување во поврзани субјекти (во акции или удели)		-	-
62		2. Краткорочни кредити и заеми		-	-
63		3. Хартии од вредност кои се чуваат до доспевање	15	52.961.651	20.064.397
64		4. Хартии од вредност според објективна вредност преку добивка или загуба	17	74.459.649	81.775.404
65		5. Краткорочно орочени средства		-	-
66		6. Останати краткорочни вложувања		-	-
67		Платени трошоци за идните периоди и недостасана наплата на приходи (АВР) (68+69+70+71)	19	12.063.915	13.268.475

**Белешки кон финансиските извештаи
за годината што завршува на 31 декември 2018 година**

68		1. Однапред платени трошоци		426.562	251.549
69		2. Трошоци што се разграничуваат на повеќе години		264.155	273.341
70		3. Пресметани приходи што не можеле да бидат фактурирани		11.373.198	12.743.585
71		4. Останати платени трошоци и пресметани приходи		-	-
72	32	Залиха на резервни делови		-	-
73	35	Залиха на ситен инвентар и амбалажа		-	-
74		Г. Вкупно средства (1+2+29)		491.418.066	570.485.174
75		Д. Вонбилансна евиденција		-	-
		ГЛАВНИНА И ОБВРСКИ		-	-
76		А.Главнина и резерви (77+81+82+83+87+90)		473.160.759	552.493.469
77	90	Основна главнина -запишан капитал (78+79+80)		110.459.024	110.459.024
78		1. Основна главнина - запишан и уплатен капитал		110.459.024	110.459.024
79		2. Запишана а неуплатена основна главнина		-	-
80		3. Сопствени акции и удели		-	-
81	91	Премии н емитирани акции		-	-
82	93	Ревалоризациони резерви		-	-
83	94	Резерви (84+85+86)		22.091.804	22.091.804
84		1. Законски резерви		22.091.804	22.091.804
85		2. Статутарни резерви		-	-
86		3. Останати резерви		-	-
87	95	Акумулирана добивка и добивка за финансиската година (88+89)		340.609.931	419.942.641
88		1. Акумулирана добивка		228.103.701	288.949.931
89		2. Добивка за финансиската година		112.506.230	130.992.710
90	96	Пренесена загуба и загуба за финансиската година (91+92)		-	-
91		1. Пренесена загуба		-	-
92		2. Загуба на финансиската година		-	-
93		Б. Долгорочни обврски (94+97)		-	-
94	27	Долгорочни резервирања (95+96)		-	-
95		1. Резервирања на пензии , отпремнини и сл обврски кон вработените		-	-
96		2. Останати долгорочни резервирања за ризици		-	-
97	28	Долгорочни обврски (98+99+100+101+102+103)		-	-
98		1. Долгорочни обврски спрема пензиските фондови		-	-
99		2. Долгорочни обврски спрема поврзани субјекти		-	-
100		3. Долгорочни обврски врз основа на заеми , кредити и кауции		-	-
101		4. Долгорочни обврски спрема добавувачите		-	-
102		5. Долгорочни обврски врз основа на хартии од вредност		-	-
103		6. Одложени даночни обврски		-	-
104		В.Краткорочни обврски (105+108+114+120+123+124+128)		18.257.307	17.991.705
105	21	Краткорочни обврски спрема поврзани субјекти (106+107)	22	22.940	-1
106		1. Краткорочни обврски спрема поврзани субјекти во земјата	22	22.940	-1

Белешки кон финансиските извештаи

за годината што завршува на 31 декември 2018 година

107		2. Краткорочни обврски спрема поврзани субјекти во странство	22	-	-
108	22	Обврски кон добавувачите (109+110+111+112+113)		5.744.535	5.849.786
109		1. Обврски кон добавувачите во земјата		5.607.227	4.554.304
110		2. Обврски кон добавувачите во странство		137.308	150.203
111		3. Обврски кон МАПАС		-	-
112		4. Обврски кон фондот на ПИОМ		-	-
113		5. Обврски кон чуварот на имот		-	1.145.279
114	23	Краткорочни обврски за даноци и други давачки (115 + 116+117+118+119)		3.457.603	2.994.733
115		1. Обврски за данок на додадена вредност		24.839	24.841
116		2. Обврски за персонален данок на доход		2.478	4.990
117		3. Обврски за даноци и придонеси од плати		489.051	-
118		4. Обврски за даноци од добивката		2.941.235	2.964.902
119		5. Обврски кон државата и други институции врз основа на останати неспомнати давачки		-	-
120	24	Обврски спрема вработените (121 +122)		938.949	-
121		1. Обврски за плата и надоместици на плата		938.949	-
122		2. Останати обврски спрема вработените		-	-
123	25	Останати краткорочни обврски и краткорочни резервирања		-	-
124	26	Краткорочни финансиски обврски (125+126+127)		-	-
125		1. Краткорочни обврски врз основа на заеми и кредити од поврзани друштва		-	-
126		2. Краткорочни обврски врз основа на заеми и кредити во земјата и од странство		-	-
127		3. Обврски врз основа на останати краткорочни финансиски средства		-	-
128	29	Одложено плаќање на трошоци и приходи на идните периоди (129+130)		8.093.280	9.147.187
129		1. Пресметано а одложено плаќање на трошоците		8.093.280	9.147.187
130		2. Останато одложено плаќање на трошоците и приходите		-	-
131		Г. Вкупно обврски (93+104)		18.257.307	17.991.705
132		Д. Вкупно главнина и обврски (76+131)		491.418.066	570.485.174
133		Ѓ. Вонбилансна евиденција		-	-

Белешки кон финансиските извештаи

за годината што завршува на 31 декември 2018 година

Образец бр.2

БИЛАНС НА УСПЕХ

за период од 01.01.2018 до 31.12.2018 година

Износите се во апсолутни износи во денари

р.бр	Група на конта или конто	Позиција	Белешки	01.01.2017-31.12.2017	01.01.2018-31.12.2018
1	2	3	4	5	6
01	73	Приходи од управување со фондот (2+3+4)	4	218.238.539	241.047.127
02		Приходи од надоместок од придонеси		94.724.917	96.793.451
03		Приходи од надоместок од управување		123.512.698	144.252.753
04		Приходи од надоместок за премин		924	923
05	70	Расходи од управување со фондот (6+7+8+9+10+11+12)	4	57.379.511	61.212.247
06		1. Расходи за МАПАС		27.615.285	30.812.739
07		2. Расходи за чуварот на имот		18.159.457	18.153.524
08		3. Расходи за фондот на ПИОМ		-	-
09		4. Трошоци за трансакции		691.439	457.327
10		5. Трошоци за маркетинг		9.189.690	10.094.254
11		6. Трошоци за агенти		492.856	489.435
12		7. Останати трошоци за управување со фондот		1.230.784	1.204.968
13		Добивка или загуба од управувањето со фондот (1-5)	4	160.859.028	179.834.880
14	76	Останати приходи на друштвото	5	616.418	503.017
15	40-46	Расходи од управување со друштвата (16+17+18+19+20+21)		53.399.491	52.761.514
16		1. Трошоци за суровини и други материјали	6	1.354.793	1.239.678
17		2. Трошоци за услуги	7	7.258.264	6.753.770
18		3.Плати , надоместоци на плата и останати трошоци за вработените	8	34.004.579	32.251.113
19		4. Амортизација и вредносно усогласување		2.679.622	2.166.872
20		5. Резервирања за трошоци и ризици	22	-	1.578.572
21		6. Останати трошоци од работењето	9	8.102.233	8.771.509
22	77	Финансиски приходи (23+24+25+26+27+28+29+30)	10	26.316.614	21.976.349
23		1. Приходи од вложувања во поврзани субјекти		-	-
24		2. Приходи од вложувања во неповрзани субјекти		-	-
25		3. Приходи врз основа на камати , од работење со поврзани субјекти	10	667	-
26		4. Приходи од курсни разлики од работење со поврзани друштва	10	-	839
27		5. Приходи врз основа на камати од работење со неповрзани субјекти	10	16.027.560	17.137.207
28		6. Приходи врз основа на курсни разлики од работењето со неповрзани субјекти	10	7.542.296	2.962.013
29		7. Нереализирани добивки (приходи) од финансиски средства	10	2.191.129	1.482.637
30		8. Останати финансиски приходи	10	554.962	393.653

Белешки кон финансиските извештаи

за годината што завршува на 31 декември 2018 година

31	47	Финансиски расходи (32+33+34+35+36+37+38+39+40)	10	9.095.686	3.792.617
32		1. Камати од работењето со поврзани субјекти		39	85
33		2. Курсни разлики во работењето со поврзани субјекти		7.870	11.130
34		3. Останати финансиски расходи од работењето со поврзани субјекти		-	-
35		4. Камати од работењето со неповрзани субјекти		461	1.017
36		5. Затезнати камати		-	-
37		6. Курсни разлики од работењето со неповрзани субјекти		7.515.086	2.956.094
38		7. Нереализирани загуби (расходи) од финансиски средства	10	1.572.230	824.291
39		8. Вредносно усогласување на долгорочни финансиски средства и хартии од вредност расположливи за продажба		-	-
40		9. Останати финансиски расходи		-	-
41		Вкупни приходи (1+14+22)		245.171.571	263.526.493
42		Вкупни расходи (5+15+31)		119.874.688	117.766.378
43		Добивка (загуба) пред одданочување (41-42)		125.296.883	145.760.115
44		Данок на добивка	11	12.790.653	14.767.405
45		Добивка (загуба) по одданочување (43-44)		112.506.230	130.992.710
46		Малцинско учество		-	-
47		Нето добивка (загуба) за пресметковниот период (45-46)		112.506.230	130.992.710

Г-ѓа Весна Стојановска
Генерален директор

Г-дин Предраг Милошевски
Втор Генерален директор

**Белешки кон финансиските извештаи
за годината што завршува на 31 декември 2018 година**

Образец бр.3

**ИЗВЕШТАЈ ЗА ПАРИЧНИТЕ ТЕКОВИ
за периодот од 01.01.2018-31.12.2018 година**

	ИЗВЕШТАЈ ЗА ПАРИЧНИ ТЕКОВИ – 31.12.2018 ГОДИНА	Износ во денари
1	ПАРИЧНИ ПРИЛИВИ ОД ДЕЛОВНИ АКТИВНОСТ	240.814.434
2	ПАРИЧНИ ОДЛИВИ ОД ДЕЛОВНИ АКТИВНОСТ	(126.821.821)
3	НЕТО ПАРИЧЕН ТЕК ОД ДЕЛОВНИ АКТИВНОСТИ 1-2	113.992.613
4	ПАРИЧНИ ПРИЛИВИ ОД ИНВЕСТИЦИСКИ АКТИВНОСТ	14.706.587
5	ПАРИЧНИ ОДЛИВИ ОД ИНВЕСТИЦИСКИ АКТИВНОСТ	(70.328.813)
6	НЕТО ПАРИЧЕН ТЕК ОД ИНВЕСТИРАЧКИ АКТИВНОСТИ 4-5	(55.622.226)
7	ПАРИЧНИ ПРИЛИВИ ОД ФИНАНСИСКИ АКТИВНОСТ	-
8	ПАРИЧНИ ОДЛИВИ ОД ФИНАНСИСКИ АКТИВНОСТ	(51.660.000)
9	НЕТО ПАРИЧЕН ТЕК ОД ФИНАНСИСКИ АКТИВНОСТИ 7-8	(51.660.000)
10	НЕТО ЗГОЛЕМ.ИЛИ НАМАЛ.НА ПАРИ И ПАРИЧ.ЕКВИВАЛЕНТИ 3+6+9	6.710.387
11	ПАРИ И ПАРИЧНИ ЕКВИВАЛ.НА ПОЧЕТОКОТ НА ПЕРИОДОТ	8.235.816
12	ПАРИ И ПАРИЧНИ ЕКВИВАЛ.НА КРАЈОТ НА ПЕРИОДОТ 10+11	14.946.203

Образец бр.4

**ИЗВЕШТАЈ ЗА ПРОМЕНЕТЕ ВО ГЛАВНИНАТА
за периодот од 01.01.2018-31.12.2018 година**

	Основна главнина	Добивка/Загуба за периодот	Законски резерви	Вкупно
На 31.12.2017 година	110.459.024	340.609.931	22.091.804	473.160.759
Пренос во законски резерви				
Добивка за периодот		130.992.710		130.992.710
Исплата на дивиденда		(51.660.000)		(51.660.000)
На 31.12.2018 година	110.459.024	419.942.641	22.091.804	552.493.469

Белешки кон финансиските извештаи**за годината што завршува на 31 декември 2018 година****1 Општи информации**

КБ Прво пензиско друштво АД, Скопје (“Друштвото”) е акционерско друштво основано врз основа на одлуката на Основен Суд Скопје бр. 3147/2005 на 19 мај 2005 година. Друштвото е регистрирано со седиште на Бул. Илинден бр. 1 Скопје, Република Македонија.

Двата регистрирани акционери на Друштвото се: Прва Груп плц, Љубљана, Република Словенија со 51% и Комерцијална банка АД, Скопје, Република Македонија со 49% учество во вкупниот акционерски капитал.

Основна дејност на Друштвото е управување со задолжителен и доброволен пензиски фонд во согласност со одредбите на Законот за задолжително капитално финансирано пензиско осигурување и Закон за доброволно капитално финансирано пензиско осигурување и другите применливи прописи и регулативи во земјата.

Дозволата за основање на Пензиско друштво за управување со пензиски фондови е добиена од Агенцијата за супервизија на капиталното финансирано пензиско осигурување (МАПАС) на 4 април 2005 година. Од тогаш па до 9 јуни 2005 година, кога е добиено Одобрение за управување со задолжителни пензиски фондови бр. 02-01, Друштвото ги исполни сите задолжителни обврски и услови одредени со Законот и соодветните законски акти. На 2 декември 2009 година, Друштвото доби дозвола за управување со доброволни пензиски фондови бр. 02-02.

На 31 декември 2018 година, Друштвото има 29 вработени (31 декември 2017 година: 32 вработен).

2 Сметководствени политики

Во продолжение се прикажани основните сметководствени политики користени при подготовката на овие финансиски извештаи. Овие политики се конзистентно применети на сите периоди прикажани во овие финансиски извештаи, освен доколку не е поинаку наведено.

2.1 Основа за подготовка

Овие финансиски извештаи се подготвени во согласност со Законот за трговски друштва, Правилникот за формата и содржината на финансиските извештаи на пензиското друштво донесен од Агенцијата за супервизија на капитално финансирано осигурување (МАПАС) и Правилникот за водење сметководство и важечката сметководствена регулатива во Република Македонија.

Финансиските извештаи на Друштвото беа изготвени врз основа на историска набавна вредност освен финансиски средства по објективна вредност преку добивки и загуби и финансиски средства расположливи за продажба кои се вреднуваат според објективна вредност. Финансиските извештаи на Друштвото се презентирани во македонски денари (МКД), која е функционална валута на Друштвото, освен доколку не е поинаку наведено.

Белешки кон финансиските извештаи**за годината што завршува на 31 декември 2018 година**

Изготвувањето на финансиските извештаи изискува од раководството да прави расудувања, проценки и претпоставки кои влијаат на примената на политиките и прикажаните износи на средствата, обврските, приходите и расходите. Реалните состојби може да се разликуваат од овие проценки.

Проценките и основните претпоставки постојано се прегледуваат. Измените на сметководствените проценки се признаваат во периодот во кој е извршена измена на проценката и во идните периоди доколку измената влијае и на идниот период.

2.2 Трансакции во странска валута

Трансакциите деноминирани во странски валути се искажани во денари со примена на средните курсеви на Народна Банка на Република Македонија кои важат на денот на нивното настанување.

Средствата и обврските кои гласат во странски валути се искажани во денари со примена на средните курсеви кои важат на денот на составувањето на Извештајот за финансиската состојба, додека пак сите позитивни и негативни курсни разлики кои произлегуваат од претворањето на износите од странска валута, се вклучени во добивките или загубите во периодот кога тие настануваат. Средните девизни курсеви кои беа применети за прикажување на позициите на Извештајот за финансиската состојба деноминирани во странска валута, се следните:

	31 декември 2018	31 декември 2017
1 ЕУР	61,4950	61,4907
1 УСД	53,6887	51,2722

2.3 Нетирање

Финансиските средства и обврски се нетираат и нето износот е презентираан во Извештајот за финансиската состојба само доколку нетирањето на признаените износи е законски дозволено и доколку постои намера за исполнување на нето основа, како и во случај на истовремена реализација на средството и исполнување на обврската.

Приходите и расходите се презентираат на нето основа само доколку тоа е дозволено со сметководствените стандарди, или за добивки и загуби кои што произлегуваат од групи на слични трансакции.

Белешки кон финансиските извештаи**за годината што завршува на 31 декември 2018 година****2.4 Признавање на приходи**

Приходите се признаваат кога идните економски користи во форма на приливи или зголемување на средствата во Друштвото се веројатни и мерливи.

Друштвото ги признава приходите по основ на следните видови на надомести:

- Надоместок од уплатените придонеси во КБ Прв отворен задолжителен пензиски фонд пред придонесите да бидат претворени во сметководствени единици во висина од 2,50%, (во 2017 година 2,75%).
- Месечен надоместок во висина од 0,035% од вредноста на вкупно управуваните нето средства на КБ Прв отворен задолжителен пензиски фонд Скопје (во понатамошниот текст “Надомести за управување со средства на задолжителниот фонд”), (за 2017 година 0,035% за периодот).
- Надоместок во случај на пренос на средствата во друг задолжителен пензиски фонд, под услов членот кој преминува да бил член во постојниот Фонд пократко од 720 дена пред да премине во друг пензиски фонд.
- Надоместок од уплатените придонеси максимум 2,9%, од уплатените придонеси во КБ Прв отворен доброволен пензиски фонд Скопје, пред придонесите да бидат претворени во сметководствени единици (во 2017 година: максимум 2,9%)
- Месечен надоместок во износ од 0,075% (2017 година: максимум 0,075%) од вредноста на вкупно управуваните нето средства на КБ Прв отворен доброволен пензиски фонд, Скопје (во понатамошниот текст “Надомести за управување со средства на доброволниот фонд”).

Надоместок во случај на пренос на средствата во друг доброволен пензиски фонд, под услов членот кој преминува да бил член во постојниот Фонд пократко од 360 дена пред да премине во друг пензиски фонд

2.5 Трошоци за управување со фондовите

Трошоците за управување со фондовите се признават во периодот во кој настануваат.

Трошоци за МАПАС

Друштвото е обврзано да исплаќа одредена сума на Агенцијата за супервизија на капитално финансирано пензиско осигурување (“МАПАС”) во износ од 0,8% (2017: 0,8%) од вкупно уплатените придонеси во месецот во КБ Прв отворен задолжителен пензиски фонд, Скопје (во понатамошниот текст “Задолжителниот фонд”) и во КБ Прв отворен доброволен пензиски фонд (во понатамошниот текст “Доброволниот фонд”) кои се управувани од страна на Друштвото.

Трошоци за банка чувар на имот

Друштвото е должно да избере единствен чувар на имот, на кого ја доверува одговорноста за чување на средствата на фондовите со кои управува. КБ Прво пензиско друштво АД Скопје во 2018 година изврши промена на чуварот на имот на средствата на пензиските фондови со кои управува, така што почнувајќи од 03.10.2018 година, функцијата чувар на имот на средствата на пензиските фондови ја врши Шпаркасе Банка Македонија АД Скопје. Претходно оваа функција ја вршеше НЛБ Банка АД Скопје.

Белешки кон финансиските извештаи**за годината што завршува на 31 декември 2018 година**

Надоместокот за задолжителниот фонд кој го наплаќа Шпаркасе банка Македонија АД Скопје изнесува 0,038% годишно од вкупните нето средства на Задолжителниот фонд. Во 2018 година надоместокот за банка чувар кој го наплаќаше НЛБ Банка АД Скопје изнесуваше 0,055% годишно од вкупните средства на Задолжителниот фонд, во 2017 година надоместокот изнесуваше 0,059%.

Надоместокот за Доброволниот фонд кој го наплаќа Шпаркасе банка изнесува 0,06% годишно од вкупните нето средства на фондот. Претходно овој надоместок изнесуваше 0,25% годишно од вкупните средства на фондот. Надоместокот за 2017 година изнесуваше исто така 0,25% .

Трошоци за трансакции

Трошоците за трансакции се трошоци кои согласно Законот за задолжително капитално финансирано пензиско осигурување и Законот за доброволно капитално финансирано пензиско осигурување, во име на задолжителниот односно доброволниот пензиски фонд, а за сметка на пензиското друштво ги плаќа пензиското друштво. Трошоците за трансакции се однесуваат на трошоците за суб чуварот на средствата на задолжителниот и доброволниот фонд – депозитарна институција која има дозвола издадена од надлежен орган во земја надвор од Република Македонија и е овластена за таква дејност согласно законите на државата каде се чуваат средствата на задолжителниот и доброволниот пензиски фонд. Со промена на банката чувар од 03.10.2018 година, банката чувар на имот ги превзема трошоците поврзани со ангажирање на суб чувар, освен активностите што ги врши суб чуварот поврзани со процедурата за ослободување од данок и поврат на данок, како и други стварни трошоци за услуги кои ги извршува суб – чуварот како резултат на барања иницирани од страна на Друштвото.

Трошоци за маркетинг

Друштвото признава трошоци за маркетинг услуги во периодот кога истите настануваат. Маркетинг услугите на Друштвото вклучуваат креирање и емитување на реклами на телевизија, радио, печатени медиуми и интернет, различни видови на промоции, дизајнирање и дистрибуција на маркетинг материјали, рекламирање на карактеристиките на системот на задолжително и доброволно пензиско осигурување, објава на финансиски извештаи и објава на информативни проспекти. Во трошоци за маркетинг се вклучуваат и трошоците поврзани со годишните известувања (пошта и печатење) кои се доставуваат до членовите за состојбата на нивните индивидуални сметки.

Трошоци за агенти

Друштвото признава трошоци за склучени договори со нови членови на фондовите. Во трошоците за агенти се вклучени и трошоци кои се однесуваат на полагање испити и лиценцирање на агентите, лица ангажирани по договор на дело со цел придобивање на нови членови во фондовите. Согласно Правилникот за формата и содржината на финансиските извештаи на пензиското друштво, Друштвото ги признава и прикажува расходите за агенти во целост во периодот во кој се настанати, без разграничување за идни периоди.

Останати трошоци за управување со фондовите

Друштвото признава трошоци за спроведување на постапка за давање согласности од страна на Агенцијата, пристап до информацискиот систем на Агенцијата и други трошоци поврзани со управување на фондовите.

Белешки кон финансиските извештаи**за годината што завршува на 31 декември 2018 година****2.6 Финансиски средства**

Друштвото ги класифицира финансиските средства во следниве категории: финансиски средства по објективна вредност преку добивки и загуби, финансиски средства расположливи за продажба, финансиски средства кои се чуваат до доспевање и кредити и побарувања. Раководството на Друштвото ја одредува класификацијата на финансиските средства при нивното почетно признавање.

Финансиски средства по објективна вредност преку добивки и загуби

Оваа категорија на финансиски средства се состои од хартии од вредност кои се чуваат за тргување. Едно финансиско средство се класифицира како средство наменето за тргување доколку се стекнува со цел генерирање на добивка од краткорочни флукуации во цената или доколку е вклучено во портфолиото за кое постои краткорочен фактички облик на остварување добивка.

Финансиски средства расположливи за продажба

Финансиски средства расположливи за продажба се оние наменети за чување на неодреден временски период, кои може да се продадат доколку се појави потреба за ликвидност или промени во каматните стапки, девизните курсеви или цените на акциите.

Финансиски средства кои се чуваат до доспевање

Финансиските средства кои се чуваат до доспевање се недеривативни финансиски средства со фиксни или утврдливи плаќања, фиксни датуми на доспевање за наплата и за кои, Раководството на Друштвото има позитивна намера и способност да ги чува до нивното доспевање. Доколку Друштвото продаде значаен износ на финансиските средства кои се чуваат до доспевање пред нивното доспевање, целата категорија на овие средства се рекласифицира во финансиските средства расположливи за продажба.

Кредити и побарувања

Кредитите и побарувањата се недеривативни финансиски средства со фиксни или одредени плаќања кои не котираат на активен пазар. Тие се јавуваат кога Друштвото одобрува пари или услуги директно на коминтенти без намера за размена на побарувањето.

Почетно признавање на финансиските средства

Финансиските средства се признаваат на датумот на тргување - датум кога Друштвото се обврзува да го купи или продаде средството. Сите финансиски средства освен финансиските средства по објективна вредност преку добивки и загуби почетно се признаваат според објективната вредност зголемена за трошоците на трансакциите. Финансиските средства по објективна вредност преку добивки и загуби почетно се признаваат според нивната објективна вредност, при што трошоците на трансакциите се вклучуваат во добивки или загуби во периодот во кој настануваат.

Последователно вреднување на финансиските средства

Финансиските средства по објективна вредност преку добивки и загуби и финансиските средства расположливи за продажба последователно се евидентирани по нивната објективна вредност врз основа на нивната пазарна цена. Финансиските средства што се чуваат до доспевање и кредитите и побарувањата се евидентирани по амортизирана набавна вредност со употреба на методот на ефективна каматна стапка.

Добивките и загубите од промената на објективната вредност на финансиските средства по објективна вредност преку добивки и загуби се вклучуваат во добивките или загубите во

Белешки кон финансиските извештаи**за годината што завршува на 31 декември 2018 година**

периодот во кој настануваат. Каматата, ако е остварена за време на располагањето со овие средства, се евидентира како приход од камата.

Објективните вредности на котираните вложувања на активни берзи се базираат на тековните цени на котација. Доколку пазарот за некое финансиско средство не е активен (и за некотирани хартии од вредност), Друштвото утврдува објективна вредност по пат на употреба на техники на проценка.

Финансиските средства расположливи за продажба се прикажуваат според нивната објективна вредност, со исклучок на финансиските средства за коишто не постои активен пазар и котирана пазарна цена и чијашто објективна вредност не може веродостојно да се измери, а во кој случај се мерат по набавна вредност намалена за загубите поради оштетување.

Депризнавање

Финансиските средства престануваат да се признаваат по истекот на правата за примање на паричните текови од финансиските средства или по нивното пренесување, а Друштвото ги пренело значително сите ризици и користи од сопственоста. Финансиските обврски престануваат да се признаваат кога истите се подмирени, поништени или престануваат да важат.

2.7 Обезвреднување на средства**Обезвреднување на финансиските средства***Средства евидентирани по амортизирана набавна вредност*

На секој датум на известување, Друштвото проценува дали постои објективен доказ за обезвреднување на финансиското средство. Финансиското средство или група на финансиски средства се обезвреднети само доколку постои објективен доказ за обезвреднување како резултат на еден или повеќе настани што се појавиле по првичното признавање на средствата (“случај на загуба”) и дека тој случај (или случаи) на загуба влијае на предвидениот иден готовински тек на финансиското средство или група финансиски средства кои можат веродостојно да се проценат.

Износот на загубата претставува разлика помеѓу евидентирираниот износ на средството и сегашната вредност на проценетите идни парични текови (исклучувајќи ги идните загуби по основа на средството) дисконтирани со примена на оригиналната ефективна каматна стапка на финансиското средство. Побарувањата со краткорочно доспевање не се дисконтираат. Евидентирираниот износ на средството се намалува преку употребата на сметка за резервирање, поради обезвреднување, со истовремено признавање на соодветниот расход поради обезвреднување во тековните добивки и загуби.

Доколку причините за обезвреднување исчезнат, претходно признаениот износ на загуба поради обезвреднување Друштвото го ослободува / анулира преку коригирање на сметката за загуба поради обезвреднување и го вклучува во извештајот за сеопфатна добивка. Ослободувањето на загубата поради обезвреднување не може да резултира во сметководствена вредност која го надминува износот на амортизираната набавна вредност на средството, доколку не било признаено обезвреднување.

**Белешки кон финансиските извештаи
за годината што завршува на 31 декември 2018 година***Средства евидентирани по објективна вредност*

На секој датум на известување, Друштвото проценува дали постои објективен доказ за обезвреднување на финансиското средство класификувано како расположливо за продажба. Значителното или пролонгирано опаѓање на објективната вредност на финансиското средство под неговата набавна вредност претставува објективен доказ при утврдувањето на можноста од обезвреднување. Доколку постои таков доказ за финансиските средства расположливи за продажба, кумулативната загуба – измерена како разлика меѓу набавната вредност и тековната објективна вредност се признава во тековните добивки или загуби. Доколку, во последователен период, објективната вредност на должнички инструмент класифициран како расположлив за продажба се зголеми, а зголемувањето може објективно да се поврзе со настан кој се јавува по признавањето на загубата поради обезвреднување во тековните добивки или загуби, загубата поради обезвреднување се анулира преку добивки или загуби. Останатиот износ, до новата објективна вредност, Друштвото го третира како зголемување на објективната вредност на средството и се признава во останата сеопфатна добивка.

Обезвреднување на нефинансиските средства

Нефинансиските средства на Друштвото се разгледуваат на секој датум на изготвување на Извештајот за финансиска состојба со цел да се определи дали постојат објективни докази за обезвреднување. Ако постои ваква индикација, се проценува износот на средството кој би бил наплатлив.

Загуба поради обезвреднување се признава доколку нето вредноста на дадено средство или единица која генерира пари, а на која и припаѓа средството, го надминува неговиот надоместлив износ. За средството што не создава во голема мера независни парични приливи, надоместувачкиот износ се утврдува за единицата која генерира пари, а на која и припаѓа средството.

Единицата која генерира пари е најмалата група на средства која може да се идентификува која што генерира парични приливи од континуирана употреба коишто во голем степен се независни од парични приливи од други средства или групи на средства. Загубите поради обезвреднување се признаваат во Извештајот за сеопфатна добивка.

Надоместувачкиот износ на дадено средство или за единицата која генерира пари претставува повисокиот износ од проценетата вредност на средството намалена за трошоците за продажба и неговата употребна вредност. При проценката на употребната вредност, проценетите идни парични текови се дисконтираат до нивната сегашна вредност со употреба на дисконтна стапка пред оданочување која ги одразува тековните пазарни проценки на временската вредност на парите и ризиците специфични за средството.

Загубата поради обезвреднување на дадено средство се анулира доколку постои индикација дека загуба поради обезвреднување признаена за средството можеби веќе не постои и има промени во оценките користени за утврдување на надоместувачкиот износ.

Зголемената сметководствена вредност на дадено средство, како резултат на анулирање на загуба поради оштетување, не треба да ја надмине сметководствената вредност која би била определена (нето од амортизацијата) кога не би била признаена загуба поради обезвреднување на средството во претходните години.

**Белешки кон финансиските извештаи
за годината што завршува на 31 декември 2018 година****2.8 Нематеријални средства***Компјутерски софтвер*

Трошоците поврзани со одржувањето на компјутерски софтверски програми се признаваат како трошоци во моментот на нивното настанување. Трошоците директно поврзани со препознатливи и уникатни софтверски производи контролирани од страна на Друштвото кои најверојатно ќе создадат економски во иднина, се признаваат како нематеријални средства. Трошоците за развој на компјутерски софтвер кои се признаваат како средства се амортизирани користејќи праволиниска метода, со примена на амортизациона стапка од 20% годишно.

Останати нематеријални средства

Трошоците за стекнување права и лиценци се капитализирани и амортизирани користејќи праволиниска метода, со примена на амортизациона стапка од 10%-20% годишно.

2.9 Недвижности, постројки и опрема

Недвижностите, постројките и опремата се евидентирани по нивната набавна вредност, намалени за акумулираната амортизација и акумулирана загуба поради обезвреднување.

Амортизацијата се пресметува праволиниски, со цел алокација на набавната вредност на недвижностите, постројките и опремата во текот на нивниот век на употреба. Подолу се дадени годишните стапки на амортизација применети врз значајните ставки на недвижностите, постројките и опремата:

Градежни објекти	2,5%
Компјутери	25,0%
Моторни возила	25,0%
Мебел и канцелариска опрема	10,0% - 25,0%

Последователните набавки се вклучени во сметководствената вредност на средството или се признаваат како посебно средство, соодветно, само кога постои веројатност од прилив на идни економски користи за Друштвото поврзани со ставката и кога набавната вредност на ставката може разумно да се измери. Сите други редовни одржувања и поправки се евидентираат како расходи во добивките или загубите во текот на финансискиот период во кој се јавуваат. Добивките и загубите поврзани со отуѓувањата се утврдуваат по пат на споредба на приливите со нето сметководствената вредност. Истите се вклучуваат во добивки или загуби во периодот кога настануваат.

2.10 Обврски кон агенти

Друштвото ги признава обврските кон агентите - лица ангажирани по договор на дело кога договорите со потенцијалните членови на фондовите се потпишани и потврдени од Агенцијата за супервизија за капитално финансирано пензиско осигурување.

Белешки кон финансиските извештаи**за годината што завршува на 31 декември 2018 година****2.11 Парични средства и парични еквиваленти**

Паричните средства и паричните еквиваленти се состојат од депозити по видување во банки и пари во благајна, жиро сметки во денари и странска валута и депозити со оригинален рок на доспевање до три месеци.

2.12 Резервации

Резервирање се признава и пресметува кога Друштвото има сегашна законска или договорена обврска како резултат на минати настани и постои веројатност дека ќе биде потребен одлив на средства за подмирување на обврската, а воедно може да биде направена веродостојна проценка на износот на обврската. Резервациите се проверуваат на секој датум на известување и се корегираат со цел да се рефлектира најдобрата тековна проценка. Кога ефектот на времената вредност на парите е материјален, износот на резервирањето претставува сегашна вредност на трошоците кои се очекува да настанат за подмирување на обврската.

2.13 Надомести за вработените

Друштвото плаќа плати и социјални придонеси на своите вработени, платени годишни одмори и платени отсуства. Во надоместоци за вработените се вклучени и : регрес за годишен одмор, трошоци за службени патувања, трошоци за стручно образование, надомест по основ на доброволно пензиско осигурување, јубилејни награди и останати трошоци согласно законската регулатива.

2.14 Даноци

Данокот на добивка се состои од тековен и одложен данок. Данокот на добивка се признава во добивката или загубата, освен кога се однесува за ставки коишто се однесени директно во капиталот и соодветниот данок од добивка се признава во капиталот. Основа за пресметување на данокот на добивка е разликата меѓу вкупните приходи и расходи, зголемена за непризнаените расходи за даночни цели.

Тековниот данок од добивка е очекувана даночна обврска од добивката пред оданочување за годината, применувајќи ја важечката даночна стапка од 10% на денот на извештајот за финансиската состојба и корекции на даночната обврска која се однесува на претходни години. Одложениот данок произлегува од времените разлики помеѓу сметководствената вредноста на средствата и обврските за потребите на финансиското известување и вредноста на истите за даночни цели. Одложениот данок се мери со примена на даночните стапки кои се очекува да се применат кога ќе се реализираат времените разлики врз основа на законите кои се усвоени или значајно усвоени на денот на известувањето.

Одложено даночно средство се признава за неискористени даночни загуби, неискористен даночен кредит и одбитни временни разлики до износот за кој е веројатно дека ќе има оданочив приход во иднина наспроти кој средството би се искористило. Одложено даночно средство се проценува на крајот на секој период на известување и се намалува до степенот до кој веќе не е веројатно дека овие даночни приходи ќе се реализираат. Секое вакво намалување треба да се анулира до степенот до кој станува веројатно дека ќе биде расположива доволна оданочива добивка. Непризнаено одложено даночно средство се проценува на крајот на секој период на известување и се признава до степенот до кој е веројатно дека идните даночни приходи на товар на кои може да се искористи тоа средство ќе бидат доволни.

Белешки кон финансиските извештаи**за годината што завршува на 31 декември 2018 година****2.15 Обврски по кредити**

Обврските по кредити иницијално се признаваат според објективната вредност на примените приливи, намалени за направените трошоци на трансакцијата. Обврските по кредити се евидентирани последователно според нивната амортизирана набавна вредност.

2.16 Капитал, резерви и плаќања за дивиденди

Акционерскиот капитал ја претставува номиналната вредност на емитираните акции. Акционерскиот капитал се состои од 1.800 обични акции и изнесува 110.459 илјади денари. Истиот е целосно уплатен во паричен износ.

Резерви

Законските резерви се создадени во текот на периодите по пат на распределба на акумулираните добивки. Според локалната законска регулатива од Друштвото се бара да пресметува и издвојува 5% од добивката за годината за законска резерва се додека нивото на резервата не достигне износ кој е еднаков на една десетина од основната главнина. Со датумот на известување задолжителната резерва на Друштвото е повисока од 1/10 од оснивачкиот капитал на Друштвото .

Акумулирани добивки

Акумулираните добивки ги вклучуваат задржаните добивки од тековниот и претходните периоди.

Дивиденди

Дивидендите се признаваат во капиталот во периодот во кој што се одобрени од страна на акционерите на Друштвото. Дивидендите за годината што се објавени по датумот на Извештајот за финансиската состојба, доколку има, се обелоденети во Белешката за последователни настани.

2.17 Незвесни средства и обврски

Незвесните обврски се обелоденуваат доколку постои веројатност за одлив на средства кои вклучуваат економски користи. Исто така, незвесни средства не се евидентирани во финансиските извештаи, но се обелоденуваат кога постои веројатност за прилив на економски користи. Износот на незвесна загуба се евидентира како резервирање доколку е веројатно дека идните настани ќе потврдат постоење на обврска на датумот на известување и кога може да се направи разумна проценка на износот на загубата.

2.18 Трансакции со поврзани субјекти

Според регулативата на Агенцијата за супервизија на капитално финансирано пензиско осигурување, поврзана страна во однос на одредено правно лице или физичко лице е:

а) поединечен акционер или група акционери кои поседуваат најмалку 10% од акциите со право на глас или поседуваат помал процент, и имаат посредна или непосредна контрола врз одлучувањето во тоа правно лице;

**Белешки кон финансиските извештаи
за годината што завршува на 31 декември 2018 година**

б) било кое друго правно лице во кое првото правно лице, посредно или непосредно, поседува најмалку 10% од акциите со право на глас или поседува помал процент, и има посредна или непосредна контрола врз одлучувањето на тоа правно лице;

в) било кое друго правно лице во кое еден акционер, посредно или непосредно, поседува повеќе од 20% од акциите со право на глас и во ист временски период истиот акционер поседува, посредно или непосредно, повеќе од 20% од акциите со право на глас во првото правно лице;

г) физичко лице или правно лице кое има непосредна или посредна контрола, или се контролирани од или се под заедничка контрола на правното лице;

д) член на управен одбор, надзорен одбор или член на друг орган на управување или надзор на правното лице и

ѓ) во врска со лицата наведени погоре, лица кои се во сродство преку брак или посвојување, деца и родители, браќа и сестри, полубраќа и полусестри, баби, дедовци и внуци, на друг начин се крвно поврзани до втор степен, лица кои се во однос родител старател и дете, маќеа или очув и посинок и поќерка и снаа, зет и родители на брачните другари.

2.19 Настани по датумот на известување

Оние настани по датумот на известување кои даваат дополнителни информации за финансиската состојба на Друштвото на датумот на Извештајот за финансиската состојба (корективни настани) се рефлектирани во финансиските извештаи.

2.20 Нови стандарди и интерпретации кои сеуште не се применети

На 31 декември 2018 година нема нови стандарди, амандмани на стандарди и интерпретации објавени во Службен весник на Република Македонија.

3 Управување со ризици од финансирање

Деловните активности на Друштвото се изложени на различни ризици од финансиски карактер. Активностите на управување со ризиците од финансирање вклучуваат анализа, проценка, прифаќање и управување со ризиците. Друштвото се стреми кон постигнување на соодветна рамнотежа меѓу ризикот и надоместот и минимизација на потенцијалните негативни ефекти врз финансиската успешност на Друштвото.

Политиките на Друштвото за управување со ризици имаат за цел да ги идентификуваат и анализираат овие ризици, да воспостават соодветни лимити и контрола на ризиците, како и да ги следат ризиците и придржувањето кон лимитите преку веродостојни и современи информатички системи. Друштвото редовно врши испитување на политиките и воспоставените системи за управување со ризикот согласно со пазарните промени, промените во продуктите и најдобрата пракса.

Управувањето со ризици го врши Раководството на Друштвото во согласност со политиките одобрени од страна на Надзорниот Одбор. Раководството ги идентификува и проценува ризиците од финансирање во тесна соработка со деловните единици на Друштвото. Надзорниот Одбор обезбедува писмени политики и процедури кои го опфаќаат целокупното управување со ризици, како и специфичните подрачја, како што се ризикот од курсни разлики и ризикот од каматни стапки.

**Белешки кон финансиските извештаи
за годината што завршува на 31 декември 2018 година**

Кредитен ризик

Друштвото презема изложеност кон кредитен ризик, кој што претставува ризик од финансиска загуба која произлегува од неможноста должникот да ги исполни условите од договорот со Друштвото или да не постапи според договореното.

Останати побарувања изнесуваат 13.769 илјада денари. Износ од 462 илјади денари се побарувања за надомест од уплатени придонеси за задолжителниот фонд, износ од 12.744 илјади денари се пресметани приходи по основ на управувачка провизија за задолжителен и доброволен фонд. Останатиот износ од 563 илјади денари е воглавно за трошоци што се разграничуваат на повеќе периоди. Во оваа ставка нема побарување со период подолг од 1 година.

Концентрација на ризици кај финансиски средства по географски сектори

Изложеноста на Друштвото на ризици според евидентираните износи, категоризирани по географски региони на 31 декември 2018 година и 31 декември 2017 година е како што следи:

<i>31 декември 2018 година</i>	Република Македонија	Членки на ЕУ	Други европски земји	Други земји	Вкупно
Парични средства	14.946.203	-	-	-	14.946.203
Дадени кредити, депозити и кауции	30.867.793	-	-	-	30.867.793
Хартии од вредност кои се чуваат за тргување	81.775.404	-	-	-	81.775.404
Хартии од вредност кои се чуваат до доспевање	392.243.569	-	-	-	392.243.569
Останати побарувања	13.769.355	-	-	-	13.769.355
Вкупно на 31 декември 2018 година	533.602.324	-	-	-	533.602.324
Вкупно на 31 декември 2017 година	466.823.743	-	-	-	466.823.743

Друштвото е изложено на пазарни ризици. Пазарните ризици произлегуваат од отворената позиција на Друштвото на ефектот од флукуацијата на пазарните каматни стапки, како и од ефектот од флукуацијата на курсевите на странските валути. Раководството на Друштвото утврдува прифатливи лимити на ризик, кои се базираат на нивно секојдневно следење.

**Белешки кон финансиските извештаи
за годината што завршува на 31 декември 2018 година**

Каматен ризик

Друштвото е изложено на ефектите од флукуацијата на нивоата на пазарните каматни стапки врз нејзината финансиска состојба и парични текови.

Табелата подолу ја сумаризира изложеноста на Друштвото на каматните ризици. Позицијата на Друштвото во однос на чувствителноста на промени во каматните стапки заснована на моментот на повторно утврдување на каматната стапка на 31 декември 2018 година и 31 декември 2017 година е прикажана во табелата подолу. Таа ги вклучува финансиските инструменти на Друштвото по нивната сегашна вредност, категоризирани според пораниот период помеѓу датумот на преоценка или датумот на доспевање.

<i>31 декември 2018 година</i>	Помалку од еден месец	Од 1 до 3 месеци	Од 3 до 12 месеци	Од 1 до 5 години	Над 5 години	Без камата	Фиксна	Вкупно
Средства								
Парични средства	14.939.702	-	-	-	-	6.501	-	14.946.203
Пласмани во банки	-	-	-	-	-	-	30.867.793	30.867.793
ХВ за тргување		-	-	-	-	-	81.775.404	81.775.404
ХВ кои се чуваат до доспевање	-	-	-	-	-	-	392.243.569	392.243.569
Останати побарувања		-	-	-	-	13.769.355	-	13.769.355
Вкупни средства	14.939.702	-	-	-	-	13.775.856	504.886.766	533.602.324
Обврски								
Долгорочни обврски спрема поврзани субјекти	-	-	-	-	-	-	-	-
Останати финансиски обврски	14.996.972	-	-	-	-	-	-	14.996.972
Вкупни финансиски обврски	14.996.972	-	-	-	-	-	-	14.996.972
Нето каматен ризик на 31 декември 2018 година	(57.270)	-	-	-	-	13.775.856	504.886.766	518.605.352
<i>31 декември 2017 година</i>								
Вкупни средства	82.691.575	-	-	-	-	13.067.002	371.065.166	466.823.743
Вкупни финансиски обврски	14.799.704	-	-	-	-	-	-	14.799.704
Нето каматен ризик на 31 декември 2017	67.891.871	-	-	-	-	13.067.002	371.065.166	452.024.039

Табелата подолу ја прикажува ефективната каматна стапка за монетарните финансиски инструменти во текот на 31.12.2018 и 31.12.2017 година (во %):

	31 декември 2018			31 декември 2017		
	ЕУР	УСД	МКД	ЕУР	УСД	МКД
Средства						
Пари и парични еквиваленти	0,00%	0,00%	0,12%	0,01%	0,01%	0,01%
Дадени кредити, депозити и кауции	-	-	3,20%	-	-	2,59%
Хартии од вредност кои се чуваат за тргување	3,25%	-	-	3,98%	-	-
Хартии од вредност кои се чуваат до доспевање	3,78%	-	-	4,12%	-	-
Обврски						
Долгорочни обврски спрема поврзани субјекти	-	-	-	-	-	-
Тековни обврски	-	-	-	-	-	-

**Белешки кон финансиските извештаи
за годината што завршува на 31 декември 2018 година**

Анализата на сензитивноста е одредена врз основа на изложеноста на Друштвото на промена на каматните стапки на финансиските инструменти на датумот на известување. Со состојба на 31 декември 2018, доколку цената на хартиите од вредност кои котираат на секундарниот пазар на капитал се зголемат / намалат за 10%, а останатите променливи се константни, добивката пред оданочување на Друштвото за крај на извештајниот период 31 декември 2018 година ќе биде намалена/зголемена за приближно 4,64 милиони денари.

Валутен ризик

Друштвото е изложено на ризик во однос на ефектите од движењата на нивото на девизни курсеви кои се одразуваат врз финансиската позиција и готовинскиот тек. Следните табели ја сумираат нето девизната позиција на монетарните средства и обврски на Друштвото на 31 декември 2018 и 31 декември 2017 година.

<i>31 декември 2018 година</i>	во ЕУР	во УСД	Други валути	во МКД	Вкупно
Средства					
Парични средства	98	-	-	14.946.105	14.946.203
Пласмани во банки	-	-	-	30.867.793	30.867.793
ХВ за тргување	81.775.404	-	-	-	81.775.404
ХВ расположливи за продажба		-	-	-	-
ХВ кои се чуваат до доспевање	392.243.569	-	-	-	392.243.569
Останати побарувања		-	-	13.769.355	13.769.355
Вкупни средства	474.019.071	-	-	59.583.253	533.602.324
Обврски					
Обврски спрема поврзани субјекти	-	-	-	-	-
Останати финансиски обврски	150.203	-	-	14.846.769	14.996.972
Вкупни финансиски обврски	150.203	-	-	14.846.769	14.996.972
Нето девизна позиција на 31 декември 2018	473.868.868	-	-	44.736.484	518.605.352
<i>31 декември 2017 година</i>					
Вкупно средства	426.960.041	99.139	25.001	39.739.562	466.823.743
Вкупно финансиски обврски	137.308	-	-	14.662.396	14.799.704
Нето девизна позиција на 31 декември 2017	426.822.733	99.139	25.001	25.077.166	452.024.039

Управувањето со ликвидносниот ризик подразбира управување со активата и пасивата на начин што овозможува навремено и редовно плаќање на обврските, во нормални или во вонредни услови за работење на Друштвото. Друштвото е изложено на дневни повлекувања на средства од своите расположливи готовински ресурси на тековните сметки, доспеаните депозити, по основ на одобрени кредити, како и останати повлекувања.

**Белешки кон финансиските извештаи
за годината што завршува на 31 декември 2018 година**

Следните табели ги анализираат средствата и обврските на Друштвото, групирани според нивната доспеаност врз основа на преостанатиот период од датумот на известување до договорниот датум на доспевање.

<i>31 декември 2018 година</i>	Помалку од 1 месец	Од 1 до 3 месеци	Од 3 до 12 месеци	Од 1 до 5 години	Над 5 години	Вкупно
Средства						
Парични средства	14.946.203	-	-	-	-	14.946.203
Пласмани во банки		-	6.150.556	24.717.237	-	30.867.793
ХВ за тргување	81.775.404	-	-	-	-	81.775.404
ХВ кои се чуваат до доспевање	1.284.648	1.154.597	17.625.152	28.672.551	343.506.622	392.243.569
Останати побарувања	13.769.355	-	-	-	-	13.769.355
Вкупни средства	111.775.609	1.154.597	23.775.708	53.389.788	343.506.622	533.602.324
Обврски						
Обврски спрема поврзани субјекти				-	-	-
Останати финансиски обврски	14.996.972	-	-	-	-	14.996.972
Вкупни финансиски обврски	14.996.972	-	-	-	-	14.996.972
Нето ликвидна разлика на 31 декември 2018	96.778.637	1.154.597	23.775.708	53.389.788	343.506.622	518.605.352
<i>31 декември 2017 година</i>						
Вкупно средства	96.532.133	1.042.956	51.145.138	53.526.310	264.577.206	466.823.743
Вкупно финансиски обврски	14.799.704	-	-	-	-	14.799.704
Нето ликвидна разлика на 31 декември 2017	81.732.429	1.042.956	51.145.138	53.526.310	264.577.206	452.024.039

3.1 Проценка на објективната вредност

Објективна вредност претставува вредност за која едно средство може да биде заменето или некоја обврска подмирена под нормални комерцијални услови. Објективната вредност се одредува врз основа на претпоставка на раководството, зависно од видот на средството или обврската.

3.3.1 Финансиски инструменти евидентирани по објективната вредност

Во следната табела се прикажани финансиските средства измерени според објективната вредност во извештајот за финансиската состојба во согласност со хиерархијата на објективната вредност. Оваа хиерархија ги групира финансиските средства и обврски во три нивоа кои се базираат на значајноста на влезните податоци користени при мерењето на објективната вредност на финансиските средства. Хиерархијата според објективната вредност е одредена како што следи:

Белешки кон финансиските извештаи**за годината што завршува на 31 декември 2018 година**

- Ниво 1: котирани цени (некорегирани) на активните пазари за идентични средства или обврски;
- Ниво 2: останати влезни податоци, покрај котираните цени, вклучени во Ниво 1 кои се достапни за набљудување за средството или обврската, или директно (т.е. како цени) или индиректно (т.е. изведени од цени); и
- Ниво 3: влезни податоци за средството или обврската кои не се базираат на податоци достапни за набљудување од пазарот.

Финансиските средства кои се евидентирани по објективна вредност во Извештајот за финансиската позиција се групирани според нивото на хиерархија на објективната вредност на 31 декември 2018 година како што следи:

	Ниво 1	Ниво 2	Ниво 3	Вкупно
Средства				
Хартии од вредност кои се чуваат за тргување	33.679.860	48.095.544	-	81.775.404

Разликата помеѓу сметководствената вредност и објективната вредност на оние финансиски средства и обврски кои во Извештајот за финансиска состојба не се евидентирани според објективна вредност се прикажани во табелата подолу:

	31 декември 2017		31 декември 2018	
	Сметководствена	Објективна	Сметководствена	Објективна
Средства				
Парични средства	8.235.816	8.235.816	14.946.203	14.946.203
Пласмани во банки	18.632.260	18.632.260	30.867.793	30.867.793
ХВ кои се чуваат до доспевање	352.432.906	353.170.556	392.243.569	393.354.303
Останати побарувања	13.063.112	13.063.112	13.769.355	13.769.355
Вкупни средства	392.364.094	393.101.744	451.826.920	452.937.654
Обврски				
Нетековни обврски	-	-	-	-
Останати тековни (финансиски) обврски	14.799.704	14.799.704	14.996.972	14.996.972
Вкупни тековни финансиски обврски	14.799.704	14.799.704	14.996.972	14.996.972

3.3.2 Финансиски инструменти кои не се евидентирани по објективната вредност

Кредити и побарувања

Кредитите и побарувањата се евидентираат по амортизирана набавна вредност намалена за резервирање поради обезвреднување. Нивната објективна вредност соодветствува на сметководствената вредност, бидејќи се краткорочни.

Хартии од вредност кои се чуваат до доспевање

Објективната вредност на финансиски средства со кои не се тргува на активни пазари, се одредува според претпоставки базирани на пазарните услови кои постојат на датумот на Извештајот за финансиската состојба.

Белешки кон финансиските извештаи за годината што завршува на 31 декември 2018 година

Останати финансиски средства

Објективната вредност на монетарните средства што вклучуваат пари и парични еквиваленти се смета дека е приближна на нивната сметководствена вредност поради тоа што се со доспеаност помала од 3 месеци. Процентата објективна вредност на депозитите по видување, вклучувајќи ги и некаматносните депозити претставува износ кој треба да се исплати по видување. Објективната вредност на орочените депозити со варијабилни каматни стапки е нивната сметководствена вредност на денот на изготвувањето на Извештајот за финансиската состојба.

3.4 Управување со капиталот

При управување на својот капитал, Друштвото се придржува кон следните цели:

- Придржување кон условите во врска со капиталот поставени од страна на регулаторот,
- Заштита на способноста на Друштвото да продолжи со своето деловно работење во континуитет и
- Одржување на цврста капитална база за поддршка на развојот на своите деловни активности.

Друштвото е должно да ја следи структурата на својот капитал.

Усогласеност со законската регулатива

Согласно со тековната законска регулатива, односно со член 20 од Законот за доброволно капитално финансирано пензиско осигурување, доколку дојде до зголемување на главнината на Друштвото (поради зголемување на средствата на задолжителниот и доброволниот фонд), Друштвото е должно во секое време да го одржува зголемениот износ на главнината. Оваа усогласеност со Законот Друштвото ја проверува на дневна основа.

На 31 декември 2018 година и 31 декември 2017 година состојбата е како што следи:

ОПИС	31.12.2017	31.12.2018
Главнина	473.160.759	552.493.469
Основна главнина	110.459.024	110.459.024
Минимум износ на главнина	418.136.760	418.166.000
Сооднос на главнина и основна главнина	428%	500%
Сооднос на главнина и минимум износ на главнина	113%	132%

**Белешки кон финансиските извештаи
за годината што завршува на 31 декември 2018 година**

4 Приходи и расходи од управување со фондовите

Приходи и расходи од управување со Задолжителниот фонд

Опис	01.01.2017- 31.12.2017	01.01.2018- 31.12.2018
<i>Приходи од управување со фондот</i>		
1. Приходи од надоместок од придонеси	91.121.657	93.129.454
2. Приходи од надоместок за управување	117.993.457	137.470.652
3. Приходи од надоместок за премин	924	923
Приходи од управување со фондот (1)	209.116.038	230.601.029
<i>Расходи од управување со фондот</i>		
1. Расходи за МАПАС (% од уплатени придонеси)	26.497.928	29.681.932
2. Расходи за чуварот на имот (% од уплатени придонеси)	16.620.924	16.637.711
3. Расходи за Фондот на ПИОМ (% од уплатени придонеси)	-	-
4. Трошоци за трансакции	94.046	46.946
5. Трошоци за маркетинг	8.131.821	9.237.114
6. Трошоци за агенти	441.824	475.319
7. Останати трошоци за управување со фондот	1.155.566	1.135.573
Расходи од управување со фондот (2)	52.942.109	57.214.595
Добивка или загуба од управувањето со фондот (1-2)	156.173.929	173.386.434

Приходи и расходи од управување со Доброволниот фонд

Опис	01.01.2017- 31.12.2017	01.01.2018- 31.12.2018
<i>Приходи од управување со фондот</i>		
1. Приходи од надоместок од придонеси	3.603.260	3.663.997
2. Приходи од надоместок за управување	5.519.241	6.782.101
Приходи од управување со фондот (1)	9.122.501	10.446.098
<i>Расходи од управување со фондот</i>		
1. Расходи за МАПАС (% од уплатени придонеси)	1.117.357	1.130.807
2. Расходи за чуварот на имот (% од уплатени придонеси)	1.538.533	1.515.813
3. Расходи за Фондот на ПИОМ (% од уплатени придонеси)	-	-
4. Трошоци за трансакции	597.393	410.381
5. Трошоци за маркетинг	1.057.869	857.140
6. Трошоци за агенти	51.032	14.116
7. Останати трошоци за управување со фондот	75.218	69.395
Расходи од управување со фондот (2)	4.437.402	3.997.652
Добивка или загуба од управувањето со фондот (1-2)	4.685.099	6.448.446

**Белешки кон финансиските извештаи
за годината што завршува на 31 декември 2018 година**

5 Останати приходи на Друштвото

Опис	01.01.2017- 31.12.2017	01.01.2018- 31.12.2018
Останати приходи	616.418	503.017
Вкупно	616.418	503.017

6 Трошоци за сировини и други материјали

Опис	01.01.2017- 31.12.2017	01.01.2018- 31.12.2018
Потрошен канцелариски материјал и материјал за тековно одржување	309.265	324.860
Потрошена енергија	1.033.758	907.666
Отпис на ситен инвентар	11.770	7.152
Вкупно	1.354.793	1.239.678

7 Трошоци за услуги

Опис	01.01.2017- 31.12.2017	01.01.2018- 31.12.2018
Трошоци за такси	129.397	128.177
Трошоци за пошта, телефон и интернет	2.653.352	2.931.667
Услуги за одржување	3.811.160	2.860.354
Трошоци за наем	471.717	679.656
Останати услуги	192.638	153.916
Вкупно	7.258.264	6.753.770

8 Плати, надомести и останати трошоци за вработените

Опис	01.01.2017- 31.12.2017	01.01.2018- 31.12.2018
Бруто плати	30.477.529	28.679.150
Регрес за годишен одмор	516.677	750.000
Јубилејна награда	354.494	26.847
Премии за доброволно осигурување на вработените	1.543.317	1.550.679
Трошоци за службени патувања	617.965	967.692
Трошоци за стручно образование	426.503	250.140
Останати трошоци за вработените	68.094	26.605
Вкупно	34.004.579	32.251.113

**Белешки кон финансиските извештаи
за годината што завршува на 31 декември 2018 година**

9 Останати трошоци од работењето

Опис	01.01.2017- 31.12.2017	01.01.2018- 31.12.2018
Правни, нотарски, ревизорски, актуарски услуги и услуги за превод	1.699.849	1.261.183
Надомести за членови на Надзорен одбор	2.498.231	1.936.407
Репрезентација, спонзорства и донации	773.062	755.331
Надомести за надворешни соработници	2.486.094	2.412.447
Даноци и членарини	70.639	76.439
Банкарски надомести	180.038	195.672
Премии за осигурување	47.470	47.665
Загуба од продажба на материјални средства	-	1.021.227
Други нематеријални трошоци	346.850	1.065.138
Вкупно	8.102.233	8.771.509

Загубата од продажба на материјални средства со износ од 1.021 илјада денари се однесува на продажба на деловен објект која произлегува како разлика меѓу продажната и сметководствената вредност (види белешка 12).

Во други нематеријални трошоци е вклучен износ од 709 илјади денари за трошок за лиценци

10 Финансиски приходи и расходи

Опис	01.01.2017- 31.12.2017	01.01.2018- 31.12.2018
Приходи од камати на депозити	552.247	859.130
Приходи од камати на хартии од вредност	13.766.844	15.078.469
Приходи од дисконт на хартии од вредност	1.708.469	1.199.608
Нереализирани добивки од хартии од вредност	2.191.129	1.482.637
Нереализирани загуби од хартии од вредност	-1.572.230	-824.291
Реализирани добивки од хартии од вредност	554.962	393.653
Приходи по основ на позитивни курсни разлики	7.542.296	2.962.852
Расходи по основ на негативни курсни разлики	-7.522.956	-2.967.224
Приходи од камати на средства на трансакциски сметки	667	0
Расходи од камати	-500	-1.102
Вкупно	17.220.928	18.183.732

**Белешки кон финансиските извештаи
за годината што завршува на 31 декември 2018 година**

11 Данок на добивка

Заклучно со 31 декември 2018 година, односно 31 декември 2017 година пресметката на данокот на добивка е како што следи:

	31.12.2018
Добивка пред оданочување	145.760.115
Непризнаени расходи за даночни цели	1.913.939
Даночна основа	147.674.054
Пресметан данок на добивка 10%	14.767.405
Ефективна даночна стапка	10,13%

	31.12.2017
Добивка пред оданочување	125.296.883
Непризнаени расходи за даночни цели	2.609.650
Даночна основа	127.906.533
Пресметан данок на добивка 10%	12.790.653
Ефективна даночна стапка	10,21%

12 Нематеријални средства

ОПИС	Софтвер	Лиценци	Нематеријални средства во подготовка	Вкупно
Набавна вредност на 01.01. 2018	15.990.030	900.000	-	16.890.030
Набавки во текот на годината	1.482.448	-	-	1.482.448
Активирање на нематеријални средства	-	-	-	-
Состојба на 31.12.2018	17.472.478	900.000	-	18.372.478
Акумулирана амортизација на 01.01.2018	14.520.899	900.000	-	15.420.899
Амортизација за годината	678.095	-	-	678.095
Состојба на амортизација на 31.12.2018	15.198.994	900.000	-	16.098.994
Нето евидентирана вредност на 31 декември 2018	2.273.484	-	-	2.273.484
Нето евидентирана вредност	1.469.131	-	-	1.469.131

На 31.12.2018 година бруто сметководствената вредност на целосно амортизираниот дел на нематеријални средства кои се во употреба изнесува 12.949 илјади денари.

**Белешки кон финансиските извештаи
за годината што завршува на 31 декември 2018 година**

13 Недвижности, постројки и опрема

ОПИС	Објекти	Мебел, компјутери, возила и друга опрема	Материјални средства во подготовка	Вкупно
Набавна вредност на 01.01. 2018	30.844.570	17.950.707	-	48.795.277
Набавки во текот на годината	-	175.211	33.775.270	33.950.481
Пренос од средства во подготовка	-	948.323	-948.323	-
Отуѓување и расходување	-30.844.570	-79.506	-	-30.924.076
Состојба на 31.12.2018	-	18.994.735	32.826.947	51.821.682
				-
Акумулирана амортизација на 01.01.2018	9.236.881	16.433.204	-	25.670.085
Амортизација за годината	630.159	858.618	-	1.488.777
Отуѓување и расходување	-9.867.040	-79.506	-	-9.946.546
Амортизација на 31.12.2018	-	17.212.316	-	17.212.316
Нето евидентирана вредност на 31 декември 2018	-	1.782.419	32.826.947	34.609.366
Нето евидентирана вредност на 31 декември 2017	21.607.689	1.517.503	-	23.125.192

Со состојба на 31 декември 2018 на објектите во сопственост на Друштвото нема заложно право-хипотека.

На 31 декември 2018, бруто сметководствената вредност на целосно депрецирани недвижности, постројки и опрема е 15.320 илјади денари.

Во октомври 2018 година Друштвото изврши размена на постојниот деловен објект со друг деловен објект. Имено со Договор за размена на недвижен имот се изврши продажба на постојниот деловен објект и Друштвото купи друг деловен објект. Купениот деловен објект е евидентиран како средство во подготовка со вредност од 32.647 илјади денари и се уште не е расположлив за употреба.

Како резултат на оваа трансакција, Друштвото имаше одлив на парични средства во износ од 12.213 илјади денари.

**Белешки кон финансиските извештаи
за годината што завршува на 31 декември 2018 година**

14 Финансиски инструменти по категории

Евидентираниите вредности на финансиските средства и обврски на Друштвото признаени на датумот на Извештајот за финансиската состојба за објавените периоди можат исто така да бидат категоризирани на следниов начин:

	По објективна вредност преку добивки и загуби	Кредити и побарувања	До доспевање	Вкупно
31 декември 2018 година				
Средства според Извештај за финансиската состојба				
Парични средства	-	14.946.203	-	14.946.203
Дадени кредити, депозити и кауции	-	30.867.793	-	30.867.793
Хартии од вредност за тргување	81.775.404	-	-	81.775.404
Хартии од вредност чуваат до доспевање	-	-	392.243.569	392.243.569
Останати краткорочни побарувања	-	13.769.355	-	13.769.355
Вкупни средства на 31 декември 2018	81.775.404	59.583.351	392.243.569	533.602.324
			Останати финансиски обврски	Вкупно
Обврски според Извештај за финансиската состојба				
Тековни финансиски обврски			14.996.972	14.996.972
Вкупни финансиски обврски на 31 декември 2018			14.996.972	14.996.972
	По објективна вред преку добивки и загуби	Кредити и побарувања	До доспевање	Вкупно
31 декември 2017				
Средства според Извештај за финансиската состојба				
Парични средства	-	8.235.816	-	8.235.816
Дадени кредити, депозити и кауции	-	18.632.260	-	18.632.260
Хартии од вредност за тргување	74.459.649	-	-	74.459.649
Хартии од вредност чуваат до доспевање	-	-	352.432.906	352.432.906
Останати краткорочни побарувања	-	13.063.112	-	13.063.112
Вкупни средства на 31 декември 2017	74.459.649	39.931.188	352.432.906	466.823.743
			Останати финансиски обврски	Вкупно
Обврски според Извештај за финансиската состојба				
Тековни финансиски обврски			14.799.704	14.799.704
Вкупни финансиски обврски на 31 декември 2017			14.799.704	14.799.704

**Белешки кон финансиските извештаи
за годината што завршува на 31 декември 2018 година**

15 Хартии од вредност кои се чуваат до доспевање

Опис	31.12.2017	31.12.2018
Државни обврзници во доспевање	299.471.255	372.179.172
Краткорочен дел од обврзници во доспевање (до 1 год.)	52.961.651	20.064.397
Тотал обврзници во доспевање	352.432.906	392.243.569

Државните обврзници во износ од 55.257 илјади денари (2017 година: 65.077 илјади денари) се обврзници за денационализација и 336.986 илјади денари (2017 година: 287.356 илјади денари) се континуирани обврзници издадени од Министерството за финансии на Република Македонија. Обврзниците за денационализација имаат еднакви годишни рати кои доспеваат на 31 мај секоја година до 31 мај 2028 година и се со годишна каматна стапка од 2,00%. Континуираните обврзници доспеваат во период од 2024 до 2033 година и се со годишна каматна стапка од 2,9% до 5%.

16 Дадени кредити, депозити и кауции

На 31 декември 2018

Депозити што доспеваат до 90 дена

Банка	Период на орочување	Вредност	Камата	Тип на камата
ХАЛК БАНКА АД СКОПЈЕ	27.12.2018-15.01.2019	6.000.247	0,3%	варијабилна камата
Вкупно		6.000.247		

Депозити што доспеваат од 1 до 5 години

Банка	Период на орочување	Вредност	Камата	Тип на камата
ХАЛК БАНКА АД СКОПЈЕ	09.11.2017 - 09.11.2019	6.150.556	3,30%	фиксна камата
ПРОКРЕДИТ БАНКА АД СКОПЈЕ	11.06.2018 - 11.06.2020	6.161.323	3,20%	фиксна камата
ОХРИДСКА БАНКА АД СКОПЈЕ	13.06.2018 - 13.06.2021	6.160.092	3,20%	фиксна камата
СТОПАНСКА БАНКА АД СКОПЈЕ	16.07.2018 - 16.07.2021	6.238.274	3,10%	фиксна камата
ПРОКРЕДИТ БАНКА АД СКОПЈЕ	18.07.2018 - 18.07.2020	6.157.548	3,20%	фиксна камата
Вкупно		30.867.793		

На 31 декември 2017

Депозити што доспеваат до 90 дена

Банка	Период на орочување	Вредност	Камата	Тип на камата
ХАЛК БАНКА АД СКОПЈЕ	15.12.2017-10.01.2018	2.501.164	1,00%	варијабилна камата
ХАЛК БАНКА АД СКОПЈЕ	28.12.2017-10.01.2018	5.000.548	1,00%	варијабилна камата
Вкупно		7.501.712		

**Белешки кон финансиските извештаи
за годината што завршува на 31 декември 2018 година**

Депозити што доспеваат од 1 до 5 години

Банка	Период на орочување	Вредност	Камата	Тип на камата
СТОПАНСКА БАНКА АС СКОПЈЕ	15.07.2016-16.07.2018	6.241.660	3.20%	фиксна камата
ПРОКРЕДИТ БАНКА АД СКОПЈЕ	18.07.2016-18.07.2018	6.240.043	3.20%	фиксна камата
ХАЛК БАНКА АД СКОПЈЕ	09.11.2017-09.11.2019	6.150.556	3.30%	фиксна камата
Вкупно		18.632.260		

17 Хартии од вредност кои се чуваат за тргување

Опис	31.12.2017	31.12.2018
Обврзници за денационализација	44.490.351	46.919.993
Континуирани обврзници	29.969.298	34.855.411
Вкупно	74.459.649	81.775.404

Обврзниците со износ од 46.920 илјади денари (2017 година: 44.491 илјади денари) се однесуваат на обврзници за денационализација, 34.855 илјади денари (2017 година: 29.969 илјади денари) се однесуваат на континуирани обврзници. Сите хартии од вредност се издадени од Министерството за финансии на Република Македонија. Обврзниците за денационализација се со каматна стапка од 2% годишно и достасуваат во годишни рати до 2028 година. Континуираните обврзници се со каматна стапка од 3,0% до 3,8 %. Каматата се исплатува во годишни рати, а главницата доспева во период од 2025 до 2033 година.

18 Останати побарувања

Опис	31.12.2017	31.12.2018
Побарувања за надомест од уплатени придонеси во Задолжителен фонд	931.449	461.674
Побарувања од вработените	614	1.322
Побарувања за аванси	49.897	37.884
Вкупно	999.197	500.880

19 Однапред платени трошоци и пресметани приходи

Опис	31.12.2017	31.12.2018
Однапред платени трошоци (претплати за весници, списанија, Блумберг и сл)	690.717	524.890
Пресметани, а нефактурирани приходи од влезна провизија и провизија за управување	11.373.198	12.743.585
Вкупно	12.063.915	13.268.475

Белешки кон финансиските извештаи за годината што завршува на 31 декември 2018 година

20 Акционерски капитал

Со состојба на 31 декември 2018 година и 31 декември 2017 година, акционерскиот капитал (основна главнина) на Друштвото изнесува 110.459 илјади денари односно 1.800.000 евра кои се целосно уплатени.

Акционер	Број на акции	Вредност по акција во ЕУР	Вредност во ЕУР	Учество во %
Прва Груп плц., Љубљана	918	1.000	918.000	51%
Комерцијална Банка АД, Скопје	882	1.000	882.000	49%
Вкупно	1.800		1.800.000	100%

Објавени и платени дивиденди за годината што завршува на 31 декември 2018 година

Конечна дивиденда од МКД 28.700 денари по акција:
Објавени и целосно платени: 51.660 илјади денари

Објавени и платени дивиденди за годината што завршува на 31 декември 2017 година

Конечна дивиденда од МКД 34.167 денари по акција:
Објавени и целосно платени: 61.500 илјади денари

Објавените и платени дивиденди за годините што завршуваат на 31 декември 2018 година и 31 декември 2017 година се целосно исплатени во пари.

21 Резервирања за трошоци и ризици

Износ од 1.579 илјади денари е евидентиран како резервација за награди за вработените и ангажираните лица за 2018 година (2017: 0).

Со состојба на 31 декември 2018 година против Друштвото се води една прекршочна постапка од страна на МАПАС за неисполнување на фидуцијарна должност. По основ на истата, Друштвото има направено резервација во износ од 1.968 илјади денари (2017: 2.460 илјади денари) вклучена во позиција “Пресметано, а одложено плаќање на трошоците” во рамки на Извештајот за финансиска состојба.

22 Потенцијални обврски

На 31 декември 2018 година против Друштвото се водат три судски спорови. Друштвото во 2018 година не евидентира било какви резервирања од потенцијални загуби по основ на судскиот спор, поради тоа што смета дека нема да има материјално значајни последици.

На 31 декември 2018 година Друштвото нема преземени капитални обврски (2017: нема).

**Белешки кон финансиските извештаи
за годината што завршува на 31 декември 2018 година**

23 Трансакции со поврзани субјекти

Салдата и обемот на трансакциите со поврзаните субјекти со состојба на 31 декември 2018 година и 31 декември 2017 година се како што следи:

Трошоци од поврзани субјекти	01.01.2017-31.12.2017	01.01.2018-31.12.2018
<i>Комерцијална банка АД Скопје</i>		
Камати од деловни картички	39	85
Трошоци по основ на агентски договори	-	-
Трошоци по основ на договор за вршење на услуги	-	-
Трошоци за наем на втора локација	-	-
Наем на сеф	5.841	5.841
Негативни курсни разлики	7.870	11.130
Банкарска провизија	180.038	189.299
Вкупни трошоци од Комерцијална банка	193.788	206.355
<i>Прва Груп п.л.с. Љубљана</i>		
Трошоци по основ на договор за вршење на услуги	-	-
Вкупни трошоци од поврзани субјекти	193.788	206.355
Приходи од поврзани субјекти	01.01.2017-31.12.2017	01.01.2018-31.12.2018
<i>Комерцијална банка АД Скопје</i>		
Приходи од камати од трансакциски сметки	667	-
Приходи од позитивни курсни разлики	-	839
Вкупни приходи од поврзани субјекти	667	839
Средства кај поврзани субјекти	31.12.2017	31.12.2018
<i>Комерцијална банка АД Скопје</i>		
Средства на денарски трансакциски сметки	538.589	8.939.455
Средства на девизни трансакциски сметки	191.625	-
Вкупно средства кај поврзани субјекти	730.214	8.939.455
Обврски кон поврзани субјекти	31.12.2017	31.12.2018
<i>Комерцијална банка АД Скопје</i>		
Долгорочна обврска за деловен објект	-	-
Краткорочни обврски	-	-
Краткорочна обврска за деловен објект	-	-
Обврски по основ на договор за вршење на услуги	-	-
Обврски по основ на агентски договори	-	-
Обврски за бизнис картички	22.940	-1
Обврски по основ на дивиденда	-	-
Вкупни обврски кон Комерцијална банка	22.940	-1
<i>Прва Груп п.л.с. Љубљана</i>		
Краткорочни обврски	-	-
Обврски по основ на договор за вршење на услуги	-	-
Обврски по основ на дивиденда	-	-
Вкупни обврски кон Прва Груп п.л.с. Љубљана	-	-
Вкупни обврски кон поврзани субјекти	22.940	-
Побарувања кон поврзани субјекти	-	-
Опис	01.01.2017-31.12.2017	01.01.2018-31.12.2018
Трошоци за клучен персонал	9.370.734	7.773.191

**Белешки кон финансиските извештаи
за годината што завршува на 31 декември 2018 година**

Во трошоци за клучен персонал е вклучен бруто трошокот за членови на Управен одбор и бруто надоместокот за членови на Надзорен одбор.

24   Настани по датумот на известување

Не постојат материјално значајни настани што се случиле после датумот на известување, а кои би кои би требало да се обелоденат во овие финансиски извештаи.